

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om fælles meddelelse til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — Revision af den europæiske naboskabspolitik

(JOIN(2015) 50 final)

(2016/C 303/20)

Ordfører: Andrzej ADAMCZYK

Medordfører: Gintaras MORKIS

Europa-Kommissionen besluttede den 18. november 2015 under henvisning til artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

»Fælles meddelelse til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget: Revision af den europæiske naboskabspolitik«

(JOIN(2015) 50 final).

Det forberedende arbejde henvistes til Sektionen for Eksterne Forbindelser, som vedtog sin udtalelse den 19. april 2016.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 517. plenarforsamling den 25.-26. maj 2016, mødet den 25. maj 2016, følgende udtalelse med 162 stemmer for, 15 imod og 21 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1. EØSU bifalder den højtstående repræsentants og Europa-Kommissionens vedtagelse af den fælles meddelelse om »Revision af den europæiske naboskabspolitik« og konstaterer, at mange af EØSU's forslag i udtalelsen om det fælles høringsdokument *Mod en ny europæisk naboskabspolitik*⁽¹⁾ er omfattet af revisionen, som er et forsøg på at omdefinere den europæiske naboskabspolitik for at gøre den mere effektiv.

1.2. Behovet for at revidere den europæiske naboskabspolitik er på den ene side et resultat af den mislykkede standardtilgang, og på den anden side et resultat af den fortsatte fragmentering og nedbrydning af den relative ensartethed mellem både de sydlige og østlige naboskabslande.

1.3. I den nye europæiske naboskabspolitik skal det anerkendes, at årsagerne til den dramatiske udvikling i disse regioner både er pres udefra og intern ustabilitet, som er knyttet til fattigdom, ulighed, mangel på muligheder, korrupsion, politisk og religiøs radikalisering samt voldelig ekstremisme.

1.4. Hensigten med at revidere den europæiske naboskabspolitik er at gøre den tilstrækkelig fleksibel til at holde de lande indenbords, som enten ikke er i stand til eller villige til at opfylde samtlige betingelser relateret til økonomisk integration eller tilpasning til gældende EU-ret. I overensstemmelse hermed er den nye europæiske naboskabspolitik udformet med plads til mere rummelighed.

1.5. For at begrænse skaderne som følge af den dramatiske udvikling i naboskabslandene fastsættes der i meddelelsen en ny prioritet om **stabilisering** og en ny tilgang til **differentiering**.

⁽¹⁾ EØSU's udtalelse om det fælles høringsdokument »Mod en ny europæisk naboskabspolitik«, EUT C 383 af 17.11.2015, s. 91.

1.6. Den vægt, der lægges på stabilisering, forklarer, hvorfor spørgsmålet om intern og ekstern sikkerhed spiller en så fremtrædende rolle i meddelelsen. Selvom de instrumenter, som EU har til rådighed, er begrænsede, bør den aktuelle reaktive holdning erstattes af en proaktiv politik baseret på en dynamisk diplomatisk indsats med henblik på konfliktforebyggelse og fredelig bilæggelse af fastfrosne konflikter.

1.7. EØSU vil gerne fremhæve vigtigheden af økonomisk udvikling som hovedforudsætningen for et stabilt og sikkert miljø i EU's nabolag. EU skal være meget konsekvent med hensyn til at yde økonomisk støtte til naboskabspartnerlandene, forbedre forholdene på længere sigt og fremme motivationen til at gennemføre økonomiske reformer, øge konkurrenceevnen og modernisere erhvervslovgivningen.

1.8. Det står desuden meget klart, at den økonomiske udvikling skal have en social og miljømæssig dimension. Kun ved at medtage denne dimension, kan der ydes et effektivt bidrag til reelle fremskridt, stabilitet og social fred.

1.9. EØSU konstaterer, at den nye arbejdsmetode med differentiering er en afspejling af politisk realisme, den voksende kløft mellem partnerlandene og deres forskellige ambitioner. På trods af, at det ikke er muligt at opfylde alle økonomiske kriterier, må EU ikke gå på kompromis med de grundlæggende europæiske værdier med hensyn til bl.a. den sociale dimension, overholdelse af de universelle menneskerettigheder, demokrati og retsstatsprincippet. Det er beklageligt, at princippet om respekt for ILO's arbejdsstandarder ikke nævnes i meddelelsen som selve fundamentet for gode arbejdsmarkedsrelationer.

1.10. Der er ikke lagt tilstrækkelig vægt på den rolle, som det organiserede civilsamfund og selvstændig social og civil dialog spiller. Målene for den europæiske naboskabspolitik, inklusive stabilisering, vil aldrig kunne opfyldes uden udstrakt inddragelse af uafhængige civilsamfundsorganisationer. Vi må aldrig glemme, at den europæiske integrationsindsats først og fremmest er et fredsprojekt, og civilsamfundet har en meget stor interesse i, at det lykkes.

1.11. I meddelelsen står der intet om hverken de nuværende mangler med hensyn til social og civil dialog eller tilsidesættelse af foreningsfriheden og retten til frit at organisere sig i naboskabslandene.

1.12. Meddelelsen synes at foreslå en temmelig defensiv tilgang bestående i at begrænse den europæiske naboskabspolitik ambitioner som følge af dens vigende potentiale. Det kan ikke benægtes, at EU er blevet konfronteret med forstyrrende og til tider dramatiske begivenheder både i de sydlige og østlige naboskabslande. Manglen på visioner vil dog ikke bidrage til at løse op for den fastlåste situation. EØSU foreslår, at der fastlægges en ny dristig og dynamisk dagsorden for den europæiske naboskabspolitik, herunder med udsigt til tiltrædelse af EU for visse partnerlande, navnlig i det østlige naboskabsområde, som måtte have sådanne ambitioner, og som er i stand til og villige til at opfylde kravene.

1.13. EØSU bifalder erklæringen om, at bedre kommunikation og fremme af EU-politikker vil være en central del af den nye europæiske naboskabspolitik med det mål at forklare rationalet bag EU-politikkerne og den positive effekt af konkrete EU-foranstaltninger. Det er imidlertid lige så vigtigt at begrænse den risiko, der ligger i misinformation, vildledning og propaganda, som er i modstrid med realiteterne, EU's værdier og målsætningerne for den europæiske naboskabspolitik.

1.14. Det skal understreges, at den europæiske naboskabspolitik undermineres af eksterne faktorer i både det sydlige og østlige naboskabsområde. Islamisk Stat forsøger at destabilisere blandt andet naboskabslandene mod syd ved brug af terror og krig. Ruslands diplomatiske indsats og militære intervention målrettes direkte mod den europæiske naboskabspolitik, navnlig østpartnerskabet. Endvidere styrker Ruslands militære intervention i det sydlige naboskabsområde det autoritære regime i Syrien.

2. Behovet for en ny revideret europæisk naboskabspolitik

2.1. EØSU bifalder Kommissionens evaluering af den europæiske naboskabspolitik, som har til formål at omdefinere målene og den generelle tilgang efter den dramatiske udvikling i EU's naboskabslande.

2.2. EU's relation til sine nabolandslande er baseret på artikel 8, stk. 1, i TEU, i henhold til hvilken Den Europæiske Union skal udvikle særlige forbindelser til sine nabolandslande med henblik på at skabe et område med velstand og godt naboskab, der bygger på EU's værdier og er kendetegnet ved tætte og fredelige forbindelser baseret på samarbejde.

2.3. Oprindeligt var den europæiske naboskabspolitikens mål temmelig ambitiøse, og den generelle målsætning var at opnå de tættest mulige politiske forbindelser og den største grad af økonomisk integration med EU's sydlige og østlige nabolandslande.

2.4. En af konsekvenserne af økonomisk integration er potentielt en bedre adgang til EU's indre marked, hvilket nødvendigvis må ledsages af vanskelige politiske, økonomiske og institutionelle reformer samt en forpligtelse til at sikre demokrati, retsstatsprincippet og overholdelse af menneskerettighederne.

2.5. Siden 2003-2004, da den europæiske naboskabspolitik blev udformet, har nabolandslandene gennemgået dramatiske forandringer, og det oprindelige princip om en standardtilgang har vist sig at være fuldstændig ineffektivt.

2.6. Siden 2014 har nabolandslandene mod øst været alvorligt ramt af den aggressive politik, som føres af den nuværende russiske præsidents administration og regering, især krigen i Ukraine og de (delvist vellykkede) manøvrer med henblik på at gøre EU's nabolandslande mod øst interesserede i det Eurasiske Økonomiske Fællesskab, som domineres af Rusland.

2.7. I det der anerkendes, at alle lande har ret til at anlægge deres eget politiske perspektiv, skal det bemærkes, at Ruslands nuværende administration ønsker at udvikle sin egen naboskabspolitik, som ikke er kompatibel med den europæiske naboskabspolitik, og har et ønske om at blive betragtet som en global aktør og en enhed, der er af samme vigtighed som EU.

2.8. Selvom et konstruktivt samarbejde mellem EU og Rusland potentielt kunne være til fordel for begge parter, forekommer det usandsynligt, at man inden for den nærmeste fremtid kan undgå interessekonflikten i det østlige naboskabsområde, medmindre Rusland ændrer sin aggressive og undergravende holdning. Den seneste udvikling i Syrien er bevis på, at dette også kan gælde for nabolandslandene mod syd.

2.9. I nabolandslandene mod syd har krigen i Syrien, konflikter i Libyen, fremkomsten af Islamisk Stat, kontroversielle politiske begivenheder i nogle af landene i regionen og andre væbnede konflikter i Mellemøsten resulteret i, at de store forhåbninger, som man havde om fred og demokratisk omstilling i forbindelse med det arabiske forår, nu er blegnet i det mindste inden for den nærmeste fremtid.

2.10. Alle disse negative udviklingstendenser og den voksende kløft på mange områder mellem forskellige lande både i de sydlige og østlige nabolandslande har resulteret i, at der er behov for en omprioritering, en ny tilgang, nye arbejdsmetoder og et mere proaktivt og effektivt EU-diplomati. Meddelelsen er et svar på disse udfordringer.

3. Stabilisering — en ny prioritet

3.1. Kommissionen accepterede EØSU's synspunkter om, at der er behov for at prioritere stabilitet, øget sikkerhed, fleksibilitet og differentiering samt større ejerskab i den reviderede europæiske naboskabspolitik. Revisionen konkluderer, at stabilisering er den mest påtrængende udfordring i mange af nabolandslandene og anbefaler på baggrund heraf, at stabilisering sættes øverst på den politiske prioriteringsliste i den nye europæiske naboskabspolitik.

3.2. EØSU er af den overbevisning, at denne anbefaling er velfunderet, da den seneste udvikling har vist, at EU kun delvist har været i stand til fremme stabilitet, velstand og sikkerhed i nabolandslandene.

3.3. Det fremgår også klart, at trusler mod stabiliteten i nabolandslandene ikke alene udgør en stor hindring for den demokratiske overgang og reformprocessen, som EU har opfordret til, men at den også har en negativ indvirkning på lande, som har haft succes med deres omstilling drevet af den europæiske naboskabspolitik, ligesom den har indvirkning på selve EU.

3.4. Konfliktforebyggelsen og krisestyringen bør styrkes betydeligt, især på baggrund af, at mange fastfrosne konflikter vedbliver at være en alvorlig trussel mod stabiliteten både i de sydlige og østlige naboskabslande. For at kunne spille en positiv rolle i forbindelse med at finde fredelige løsninger bør Europa på den ene side forblive upartisk, men på den anden side bistå ofrene, de mest sårbare og udsatte.

3.5. Det fremgår dog også tydeligt, at ustabilitet ikke alene er et resultat af pres udefra, og den fælles meddelelse konstaterer med rette en sammenhæng mellem ustabilitet og fattigdom, ulighed, manglende muligheder og korrupsion, som alle kan øge risikoen for radikaliserings. Dokumentet mangler dog en balance mellem de økonomiske og sociale dimensioner, og man undervurderer den vigtige rolle, som velfærd og social beskyttelse spiller for stabilitet.

4. Differentiering

4.1. Den nye europæiske naboskabspolitik er udformet på en sådan måde, at den afspejler partnerlandenes forskellige forventninger, ambitioner og interesser og situationen som følge af den forskelligartede udvikling i nogle af EU's naboskabslande.

4.2. Den fælles meddelelse erklærer, at »EU vil fortsætte med at samarbejde med partnerregeringer, civilsamfundet og borgere om menneskerettigheder og demokratirelaterede spørgsmål«. Dette udsagn er langt fra kategorisk og afspejler den nye politiske realisme og villighed til at udvande den håndfaste fremme af europæiske værdier, som er forankret i EU's charter om grundlæggende rettigheder.

4.3. I den fælles meddelelse nævnes der intet om ILO's konventioner og henstillinger. Princippet om respekt for ILO's grundlæggende arbejdsstandarder må dog aldrig fraviges, ligesom det ikke må svækkes som følge af differentiering.

4.4. I meddelelsen hedder det, at »dette vil resultere i forskellige typer forbindelser, der øger ejerskabsfølelsen på begge sider. EU er parat til at diskutere muligheden af fælles opstilling af partnerskabsprioriteter, således at der med de enkelte forbindelser kan fokuseres skarpere på fælles identificerede interesser«. Dette indikerer ikke alene en ændret sprogbrug, men også opgivelsen af en temmelig »normativ tilgang«, som fokuserer på inkorporering af europæiske værdier i partnerlandene.

4.5. Den ændrede strategi beror muligvis delvist på et ønske om at give afkald på den illusion, at alle folk har et ønske om at indføre EU's demokratiske standarder, og at det alene er undertrykkende regimer, som forhindrer dem i at gøre det. EØSU fastholder dog, at der ikke kan ventes noget kompromis med hensyn til universelle menneskerettigheder eller demokratiske værdier.

4.6. Det er også korrekt, at nogle partnerlande har givet udtryk for den opfattelse, at den europæiske naboskabspolitik var for foreskrivende og ikke i tilstrækkelig grad afspejlede partnerlandenes særlige forhold og forventninger.

4.7. Den incitamentbaserede tilgang med »more for more« har vist sig kun at være delvis effektiv. Den har ikke haft den ønskede virkning i lande, hvor den lokale elite har modsat sig en EU-drevet omstilling. Desuden gav princippet om »more for more« nogle gange indtryk af, at der blev betalt for overholdelsen af EU's værdier. Den eneste måde, hvorpå det kan sikres, at EU's værdier overholdes, er ved at få folk og samfund overbevist om deres universelle betydning, så de tager dem til sig som deres egne. Det fungerer ikke at købe værdier med projekter som modydelse. I denne forbindelse værdsætter EØSU udsagnet om, at »Den Europæiske Union vil undersøge mere effektive måder til at tilskynde til grundlæggende reformer over for partnerne, herunder ved samarbejde med civile og økonomiske aktører og arbejdsmarkedsparter«.

4.8. På trods heraf og den nye differentierede tilgang taget i betragtning må vi ikke lade princippet om »more for more« blive erstattet af »more for less« af hensyn til det vigtigste mål om stabilisering i vores nabolande. Princippet om konditionalitet ved implementering af den »skræddersyede« politik inden for den europæiske naboskabspolitik skal fremmes yderligere.

4.9. Det står stadig ikke klart, om den nye tilgang med differentiering i praksis kommer til at resultere i en gradvis afskaffelse af den europæiske naboskabspolitik og en gnidningsløs overgang til ren bilateral tilgang.

4.10. Det bør også understreges, at det nye »fælles ejerskab«, som betyder et mindre nedladende og mere ægte partnerskab kombineret med differentiering ikke må resultere i en »vælgen og vragen-politik«, hvor partnerlandene blot kan vælge de dele af partnerskabet, som er bejlelige for deres regeringer.

4.11. Differentieringen vil også påvirke rapporteringen om partnerlandenes fremskridt. Der vil blive udviklet nye vurderingsmetoder med fokus på specifikke mål efter aftale med partnerlandene. Det er beklageligt, at den nuværende gennemsigtige metode til udarbejdelse af statusrapporter i samme format for alle lande på samme tid vil blive erstattet af en række forskelligartede rapporter for de forskellige lande i formater, som endnu ikke er fastlagt.

5. Det organiserede civilsamfunds rolle

5.1. Meddelelsen lægger ikke tilstrækkelig vægt på den rolle, som det organiserede civilsamfund spiller, eller på social eller civil dialog. Den indeholder kun en vag henvisning til behovet for et tættere samarbejde med civilsamfundet, inklusive arbejdsmarkedets parter, og til »udadrettede aktiviteter over for medlemmer af civilsamfundet i sin bredeste forstand samt arbejdsmarkedets parter«.

5.2. Der er en klar mangel på civil og social dialog i næsten alle lande, herunder både naboskabslandene i syd og øst, men der findes dog også lande som Tunesien og Georgien, hvor der er sket store fremskridt på dette område.

5.3. Meddelelsen kommer ikke ind på tilsidesættelse af foreningsfriheden og retten til frit at organisere arbejdsgivere, arbejdstagere eller ngo'er i området under den europæiske naboskabspolitik, og den mangler visioner om, hvordan man kan sikre dem et gunstigt miljø, hvori de kan engagere sig i udformning af politikker, foretage programlægning, gennemførelse, overvågning og evaluering af den politik, som føres af de offentlige myndigheder.

5.4. Meddelelsen understreger vigtigheden af en reform af den offentlige administration samt af, at naboskabspartnerlandene lever op til deres forpligtelse til at sikre ligestilling mellem mænd og kvinder, men den indeholder ingen henvisning til, hvilken rolle civilsamfundet skal spille i denne henseende.

5.5. EØSU har forpligtet sig til at samarbejde med sine partnerorganisationer i landene under den europæiske naboskabspolitik med det klare mål sammen at overvåge gennemførelsen af den europæiske naboskabspolitik samt følge virkningen af den nye tilgang med differentiering.

6. Migration og mobilitet

6.1. Selvom EU's strategi og konkrete handlinger inden for migration og mobilitet ikke er særegen for den europæiske naboskabspolitik, er samarbejdet med partnerlandene i denne henseende afgørende.

6.2. At finde en løsning på den aktuelle flygtningekrise må nødvendigvis være en del af en overordnet EU-strategi, men en virksom og effektiv implementering af den europæiske naboskabspolitik's dagsorden for migration og mobilitet kan være af stor relevans herfor.

6.3. Meddelelsen anfører med rette, at »det er afgørende, at der tages hånd om de grundlæggende årsager til irregulær migration og tvangsfordrivelse«. Dette stemmer imidlertid ikke så godt overens med tilgangen med differentiering, hvilket kan resultere i en mindre ambitiøs holdning til at fordømme systematisk krænkelse af politiske, sociale og økonomiske rettigheder, som begås af nogle af partnerlandenes regeringer, også selvom dette forbliver den grundlæggende årsag til ustabilitet.

6.4. EØSU understreger endvidere, at initiativer til at lempe visumreglerne bør anses for at være et af de vigtigste instrumenter til at opnå tættere samspil med landene under den europæiske naboskabspolitik. EØSU støtter fuldt ud ordninger om at lempe visumreglerne og advarer om, at en opløsning af Schengenområdet ville kunne bringe dem i fare.

6.5. EØSU støtter også erklæringen i meddelelsen om, at »EU vil fortsætte med at give næring til en realistisk og fair fortælling om migration og energisk bekæmpe alle former og udtryk for racisme og diskrimination og fremme tværkulturel dialog, kulturel diversitet og gensidig forståelse«.

7. Økonomisk udvikling til fremme af stabilitet

7.1. EØSU bifalder bestræbelserne på at styrke konkurrenceevnen, understøtte naboskabspartnerlandenes økonomier og forbedre mulighederne for lokalbefolkningen som den vigtigste forudsætning for et stabilt og sikkert klima i EU's naboskabslande. Alle naboskabslandene har økonomiske problemer, som dog er af meget forskellig karakter, både hvad angår årsagerne, deres omfang og deres indvirkning på stabiliteten. Derfor er differentieringsaspektet nødvendigt for den fremtidige udvikling af relationer med nabolande, blandt andet som følge af økonomiske og sociale forskelle. Reforme i den offentlige administration, af retssystemerne og i sikkerhedssektoren samt bekæmpelse af korruption og organiseret kriminalitet er prioriterede områder for yderligere samarbejde. Fremskridt inden for alle disse områder er afgørende for stabiliteten, men for at opnå succes er det også nødvendigt med et sikkert og stabilt miljø.

7.2. EØSU værdsætter inddragelsen af behovet for hel og fuld gennemførelse af associerings- og frihandelsaftalerne, som allerede er underskrevet, samt reformerne i landene under den europæiske naboskabspolitik. For at drage fordel af frihandelsaftalen er det imidlertid en forudsætning, at partnerlandene gennemgår en vanskelig proces med at gennemføre en nødvendig modernisering af produktions- og servicesektoren. Meddelelsen er utvetydig i denne henseende og erklærer, at EU vil yde støtte med kapacitetsopbygning for at imødekomme udfordringerne forbundet med frihandelsaftalen.

7.3. Målet om fuldstændig fri handel mellem EU og landene under den europæiske naboskabspolitik, som tilstræber tættere samarbejde, bør ikke opgives. Muligheden for at få adgang til EU-markedet motiverer nabolandene til at gennemføre økonomiske reformer og modernisere produktionen og virksomhederne. De lande, der har underskrevet frihandelsaftalen, oplever imidlertid også vanskeligheder i forbindelse med moderniseringen af deres økonomier som følge af den ustabile politiske og økonomiske situation, som ikke er investeringsfremmende. Adgang til EU og andre internationale markeder er direkte knyttet til forhold som beskæftigelse og unge menneskers muligheder for at blive integreret på arbejdsmarkedet. Tilstedeværelsen af oligarker og korruption lægger hindringer i vejen for økonomiske reformer. EU bør øge presset og tage alle mulige midler i brug for at forbedre situationen på en sådan måde, at det bliver muligt at tiltrække investeringskapital til de lande, som kan påvise et sundt økonomisk miljø.

7.4. Det fremgår også klart, at gennemførelsen af frihandelsaftalen vil medføre store økonomiske udfordringer. Det er derfor af afgørende betydning, at alle berørte parter deltager i processen, især arbejdsmarkedets parter. Nationale rådgivende grupper og platforme i civilsamfundet kan spille en positiv rolle i denne henseende og skal indgå i alle aspekter af gennemførelsen af frihandelsaftalen.

7.5. EØSU noterer med tilfredshed, at meddelelsen giver behørig opmærksomhed til spørgsmålet om uddannelse og erhvervsuddannelse (især for yngre mennesker). Der vil sandsynligvis blive ydet mere støtte til de primære og sekundære uddannelsessystemer i de lande, hvor det er mest tiltrængt, og der vil være en større sandsynlighed for, at nabolandene vil kunne deltage i Erasmus+ hvad angår omfang og finansiering. Der vil også blive truffet andre foranstaltninger for at udvikle unge menneskers færdigheder — for at gøre adgangen til arbejdsmarkedet meget lettere.

7.6. Udviklingen af transportforbindelser til naboskabslandene kan yderligere bidrage til at styrke deres økonomier. Bestemmelsen om, at EU bør udvide de store transeuropæiske net i partnerlandene mod øst og sammen med de internationale finansieringsinstitutioner og andre partnere øge investeringerne og udvikle benchmarkplaner for Euromed-transportnettet, bør hilses velkommen. Disse planer er også meget vigtige for de civilsamfundsorganisationer, som bør inddrages aktivt i gennemførelsen af dem.

7.7. EU er afhængig af energiforsyning fra nabolandene. Fælles energiprojekter er derfor til fælles gavn og nødvendige for begge parter. Energibesparelser og -effektivitet, reduktion af emissioner og projekter inden for vedvarende energi er særligt relevante. Den fælles meddelelse fremhæver med rette behovet for at styrke EU's dialog om energi med naboskabslandene vedrørende energisikkerhed, energimarkedsreformer og fremme af en bæredygtig energiøkonomi med henblik på at skabe en solid energiunion med en ambitiøs klimapolitik i centrum.

7.8. EØSU bifalder erklæringen om, at »landbrug er en vigtig kilde til beskæftigelse i mange naboskabslande, og EU bør fortsat yde støtte til bæredygtige og inklusive politikker og investering og modernisering af sektoren og om nødvendigt til diversificering over mod andre indkomstskabende aktiviteter i landdistrikter«. Det skal dog understreges, at harmonisering på området for landbrug og fødevarerproduktion som følge af gennemførelsen af frihandelsaftalen ikke må føre til landbrugsprodukter af lavere kvalitet eller forringelse af arbejdsmarkedsstandarderne.

8. Den sikkerhedsmæssige dimension

8.1. EØSU bifalder, at der lægges stærk vægt på sikkerhedsdimensionen i den fælles meddelelse. Det er yderst vigtigt, at der sker en styrkelse af partnernes modstandsdygtighed over for eksterne og interne trusler, ligesom moderniseringen skal fremmes for at opnå økonomisk og social stabilitet på lang sigt.

8.2. EØSU støtter de prioriteter, der er opstillet under sikkerhed inden for rammerne af den europæiske naboskabspolitik, og lægger afgørende vægt på at bekæmpe terrorisme, forebygge radikaliserings og organiseret kriminalitet, bekæmpe korrupsion og internetkriminalitet. Disse prioriteter kan fremhæves som værende hovedopgaverne i forbindelse med at øge sikkerheden både i den europæiske naboskabspolitik og i selve EU.

8.3. Det skal dog understreges, at det ikke alene er terrororganisationer eller kriminelle organisationer, der udgør en trussel mod stabiliteten i landene under den europæiske naboskabspolitik. Der er også visse regeringer, som bryder international ret, og som fremprovokerer konflikter og kriser i området for den europæiske naboskabspolitik.

8.4. EØSU bifalder initiativet om at sætte nyt skub i spørgsmål vedrørende den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik (FSFP), idet det navnlig understreges, at der kan gøres brug af FSFP-missioner og -operationer samt EU-kampgrupper, såfremt det er nødvendigt, til praktisk gennemførelse af fælles ansvar og sikkerhedsinteresser. FSFP-instrumenterne samt en diplomatisk indsats bør dog ikke alene anvendes som en reaktion på en krise, men også som et politisk værktøj til at forebygge en krise. EU bør fremhæve behovet for større inddragelse i forebyggelse af konflikter og diplomatisk mægling mellem lande og ikke-statslige aktører, der potentielt kan være involveret i indbyrdes konflikter.

9. Regional dimension

9.1. EØSU bifalder den holdning, der gives udtryk for i den fælles meddelelse, om at bevare de eksisterende hovedformater for regionalt samarbejde ved at styrke programmet for østpartnerskabet og regionalt samarbejde i naboskabslandene mod syd. Det bør dog understreges, at der inden for de eksisterende regionale rammer er opstået betydelige uoverensstemmelser og forskelle i løbet af de seneste år. Det kunne være hensigtsmæssigt at foreslå en tydeligere sondring mellem de af den europæiske naboskabspolitik partners, som allerede har opnået en højere grad af integration med EU (gennem associeringsaftaler og vidtgående og omfattende frihandelsområder), eller som har intentioner herom, og de øvrige lande.

9.2. Det er fortsat uklart, hvordan den nye europæiske naboskabspolitik vil fremme et tættere samarbejde med de partnerlande, som med succes har implementeret associeringsaftaler og vidtgående og omfattende frihandelsområder, og som har ønsker om at blive medlem af EU. EØSU fastholder, at visse østlige naboskabslande bør tilbydes et klart europæisk tiltrædelsesperspektiv. Dette ville ikke alene mobilisere og motivere deres regeringer i bestræbelserne på at omstille deres lande og tilpasse deres lovgivning til den gældende EU-ret, men ville også opmuntre det organiserede civilsamfund til at bidrage til disse bestræbelser. Dette ville også bringe de europæiske værdier og den europæiske identitet tættere på borgerne i naboskabspartnerlandene.

9.3. EØSU støtter ideen om tematiske rammer, som bør fremme den generelle orientering mod mere skræddersyede initiativer og projekter for interesserede parter fra naboskabslandene i syd og øst. Den foreslåede idé synes dog at være for bred og mangler et klart mål. Det første skridt i retning af tættere samarbejde om de tidligere nævnte udfordringer er debatfora, som skal behandle spørgsmål som migration, energi og sikkerhed. EU bør kommunikere mere tydeligt, hvilke specifikke resultater man ønsker at opnå ved brug af disse tematiske rammer.

9.4. Det bør tages i betragtning, at nogle naboers naboer (navnlig Rusland) har modtaget en opfordring til at deltage i den europæiske naboskabspolitik, men aldrig har benyttet sig af denne mulighed. Derfor bør de tematiske platforme udelukkende anvendes til specifikke formålsorienterede mål og ikke til at give tredjepartsaktører mulighed for at fremme deres mål på bekostning af principperne gældende for den europæiske naboskabspolitik. Den samarbejdsform med naboers naboer, der beskrives i meddelelsen, er langt fra veldefineret, og derfor skal alt samarbejde af denne art overvåges nøje for at sikre, at det ikke misbruges af nogen tredjepart til at underminere partnerlandenes, EU's eller selve den europæiske naboskabspolitik's interesser. Inddragelse af og samarbejde med andre aktører uden for naboskabet (eller naboers naboer) bør være baseret på goodwill, ligesom det bør være den europæiske naboskabspolitik's partnerses suveræne beslutning at inkludere nye aktører i deres samarbejde med EU.

10. Flexibilitet i de finansielle instrumenter

10.1. EØSU bifalder initiativet om at »tilvejebringe yderligere betydelig finansiering ved at styrke sit samarbejde med store internationale finansielle institutioner og naboskabsinvesteringsfaciliteten (NIF)« samt midtvejsrevisionen af EU's eksterne finansieringsinstrumenter i 2017. Det bør klart fremhæves, at øgede behov og det stigende antal af udfordringer i EU's nabolande ikke alene kræver en mere effektiv omfordeling af de afsatte 15 mia. euro gennem det europæiske naboskabsinstrument i løbet af perioden 2014-2020, men også betydelige yderligere ressourcer.

10.2. EØSU støtter forslaget om at anvende en »fleksibilitetspude« inden for det europæiske naboskabsinstrument til presserende fordeling af ressourcer til uforudsete behov og om at tilpasse finansforordningerne, således at ikke-anvendte midler kan overføres til det efterfølgende år.

10.3. Vi er dog af den opfattelse, at den europæiske naboskabspolitik primært bør fokusere på at forbedre de eksisterende finansielle instrumenter, frem for at lægge vægt på nye finansielle strukturer eller »trustfonde«. Et tættere samarbejde mellem medlemsstaterne og partnerlandene bør resultere i større gennemsigtighed af udgifterne og større ansvarlighed. Hertil hører evnen til at reagere hurtigere i forhold til ændrede politiske og sikkerhedsmæssige forhold på stedet, så der kan ske en omfordeling af midler efter behov. EU bør også anlægge en klar tilgang i anliggender, hvor partnere ikke vælger tættere integration, så der skabes incitamenter for respekt for grundlæggende værdier og yderligere vigtige reformer.

10.4. EU og medlemsstaterne bør undersøge mulighederne for at udvide den fælles programmering i den europæiske naboskabspolitik. Medlemsstaterne og andre berørte parter skal have sikkerhed for, at der er øget gennemsigtighed i programmeringen, ligesom der skal foretages rapportering af resultater. Civilsamfundsorganisationerne kan spille en vigtig rolle i den henseende.

11. Synlighed, kommunikation og udadrettede aktiviteter

11.1. EØSU glæder sig over beslutningen om at søge at opnå større synlighed i forbindelse med EU's politikker og fremme en mere effektiv formidling af den nye europæiske naboskabspolitik. I meddelelsen påpeges det med rette, at »forbedret offentligt diplomati vil bidrage til bedre forklaring af rationalet bag EU-politikkerne og den positive effekt af konkrete EU-foranstaltninger«. Det er lige så vigtigt, at man ikke ignorerer, hvilken skade der kan anrettes ved fejlagtig og misvisende information og propaganda, som strider mod EU's værdier og principperne for den europæiske naboskabspolitik.

11.2. EU bør finde hensigtsmæssige instrumenter og kilder, som kan varetage de kommunikationsmæssige udfordringer i naboskabspartnerlandene og inden for EU. EU's East StratCom-taskforce, som er oprettet af EU-Udenrigstjenesten, er blot det allerførste skridt hen imod at gøre borgerne i EU og den europæiske naboskabspolitik partners opmærksomme på fjendtlige og forstyrrende diskurser i den offentlige kommunikation. EU-Udenrigstjenesten bør ikke træde tilbage fra sine forpligtelser til at styrke EU's strategiske kommunikation langt mere.

11.3. Udfordringerne i forbindelse med migration i regionen omfattet af den europæiske naboskabspolitik og i EU bør gives højeste prioritet hvad angår strategisk kommunikation og offentligt diplomati. EU og medlemsstaterne bør erkende, at forfejlet kommunikation angående migration og flygtningepolitik kan anrette stor skade på samhørigheden mellem medlemsstaterne og på naboskabspartnerlandenes tillid, ligesom det kan skade stabiliteten i EU.

Bruxelles, den 25. maj 2016.

Georges DASSIS
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg
